

Kinek a szakálla gomolyog alá?

2009 május 26. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [1](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Különös leletet, különös képet lát a kedves olvasó. Ez témájára is, méretére is vonatkozik, ugyanis az eredeti lelet szinte elvész a tenyérben, olyan kicsi. Annak idején Zolnay László kért meg, hogy próbáljam lefényképezni. Nagy örömet jelentett, hogy a lány súrlófényben megláttam valakinek az arcát. De vajon kinek az arcát? Zolnay Lászlót idézem: „A királyi palota északi udvara alatt 1972-ben feltártunk egy, a XIII. századi budai városfalhoz kapcsolódó, sziklába vájt pincét. Ezt a pincét, egy korábbi, XII– XIII. századi lakóház tartozékát, a XIV. század első felében Zsigmond király korának datált udvari luxusleleteivel töltötték be. Ennek a betöltésnek kitermelt anyagában jó szem munkatársaim fedezték fel a most leírt különös, miniatűr tárgyat.

Könnyen faragható kőzetből alakított, mindössze hét centiméter hosszú, szabálytalan négyzet átmérőjű kis rudacska ez. Olyan művészi jocusnak nézem, mint amilyeneket egy-egy lakoma után kenyérbéلبől gyúrogatnak. Ilyen juxokat, jocusokat poharazgatáskor, a legjobb esetben művészi melléktermékként alkot valaki. Bármiként álljon is a dolog: ez a kis tárgy, ez a Janus, két végén karakterisztikus férfiarccal, miniatűr mivolta ellenére is a szobrász telitalálat.

A két arc közül a második arc élére állított, 1,4 x 2,9 centiméter méretű négyzetben foglal helyet. A fej tetejéről kétoldalt lágy hullámokban esik alá a hajzat. A két szemet négyszegletes keretbe faragta a szobrász. A másik arc vastag, egybeszabott orrával ellentétben ennek a férfiarcnak keskeny nyergű orra merev kúpban lefelé szélesedik. Szája nyitva. Szakálla két ágban, falevelekre emlékeztető mintázatban gomolyog alá. A szakáll szétálló villája között bevágás látható; mintha ezen a részen valamiféle madzag koptatta volna ki a követ. Megvallom: e különös tárgy funkcióját kitalálnunk mindmáig nem sikerült.

Ezen férfiarc füzérszerű levélszakállá gótikus és reneszánsz nagyplasztikánkban is visszatér. Közeli példaként gondolnék a budai Nagyboldogasszony-templomnak a Schulek-féle átépítés után is meghagyott néhány figurálására, afféle levelekből elbukkanó s levelekbe olvadó arcra. A vadembermítoszt idézik ezek s távolabbi társaik is. (A csodálatos lipótszentmáriai templom egyik reneszánsz pillérének maszkját ugyanilyen falevél szakáll díszíti.)

Ez a szobrászati jux utóbb érdekessé vált. Ugyanis 1974 februárjában, amikor a budai gótikus szobortemetőt megtaláltuk, világossá vált: egy királyi képfaragóműhely hosszabb ideig munkálkodhatott a késő Anjou-kori Budán. Mivel pedig mind a szobrok, mind pedig juxunk leghelyén akadtak kisebb építészeti modelltöredékekre, az is lehet, hogy ez a Janus-arcú jocus afféle szobormodell volt.”

Mi volt, mi lehetett tehát: játék, modell, minta? Zolnay László szerint „egy jó kezű képfaragó hevenyészett mustrája, mintája, ízelítője arról: valami effélét csinálna meg – mondjuk – oszlopfőnek, ha megrendelnék”.

Móser Zoltán, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyaláizról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
